

Prövning av arrangemang för att säkerställa risksäkringsmöjligheter för överföring mellan det svenska elområdet SE4 och Litauen

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) beslutar att godkänna de arrangemang som föreslagits av Affärsverket svenska kraftnät (Svk) tillsammans med den systemansvariga i Litauen, AB Litgrid, för att säkerställa att andra långsiktiga risksäkringsprodukter än överföringsrättigheter för överföring mellan elområde Sverige 4 (SE 4) och Litauen (LT) görs tillgängliga som ett stöd för energimarknadernas funktion, se bilaga 1.

Beslutet är villkorat av att den litauiska tillsynsmyndigheten Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija (NCC) fattar ett beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som gäller för NCC.

Beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Ärendet

Bakgrund

I beslut den 10 maj 2017 (dnr 2017-100717), slog Ei fast att Svk inte skulle utfärda långsiktiga överföringsrättigheter för elområdesgränsen LT – SE4. I samma beslut bestämdes även att Svk, tillsammans med den litauiska TSO:n AB Litgrid, ska säkerställa att andra långsiktiga risksäkringsprodukter än överföringsrättigheter för överföring av el mellan elområde SE4 och LT ska göras tillgängliga som ett stöd till elgrossistmarknadens funktion. Svk ska, tillsammans med AB Litgrid, utarbeta de nödvändiga arrangemangen för att möjliggöra säkerställandet av andra långsiktiga risksäkringsprodukter för överföring på den aktuella elområdesgränsen.

Förslag till arrangemang

Den 21 augusti 2018 inkom Svk med förslag till arrangemang för att säkerställa andra långsiktiga risksäkringsprodukter än överföringsrättigheter för överföring mellan elområdena LT och SE4.

För att säkerställa att långsiktiga risksäkringsprodukter för överföring mellan elområdena LT och SE4 görs tillgängliga i enlighet med artikel 30 i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet föreslår Svk följande. En nätförstärkning genomförs i form av en ny gränsförbindelse mellan elområdena Estland (EE) och Lettland (LV). En sådan förbindelsen kommer att utgöra en tredje gränsförbindelse mellan elområdena EE och LV och ökar överföringskapaciteten mellan dessa elområden med 500-600 MW. Den utökade överföringskapaciteten mellan elområdena EE och LV kommer att minska de strukturella nätbegränsningarna som nu finns mellan elområdena Finland, EE, LV och LT och minskar prisskillnaderna mellan elområde LT och övriga angränsande elområden. Genom att en utökad överföringskapacitet mellan elområdena EE och LV kommer det att skapas förutsättningar för utökade risksäkringsmöjligheter i LT. Detta eftersom marknadsaktörerna i LT då kan handla risksäkringsprodukter även i elområdena LV och EE och använda de risksäkringsprodukter där likviditeten är bäst. Enligt den lettiska TSO:n, Augstprieguima tīkls AS, tioåriga nätutvecklingsplan planeras arbetet med den nya gränsoverskridande ledningen att starta under år 2019 och vara klart i slutet av år 2020. Det är inte proportionerligt ur kostnadssynpunkt att vidta andra och mindre effektiva åtgärder. Förslaget till detta arrangemang har tagits fram i nära samarbete med AB Litgrid. Samråd har även skett med den polska, estniska och lettiska TSO:n, Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., Elering AS och Augstsprieguma tīkls AS. Motsvarande förslag till arrangemang har också överlämnats av AB Litgrid till den litauiska tillsynsmyndigheten.

Samordning och ärendets handläggning

Ei har tillsammans med tillsynsmyndigheterna Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija (LT) och Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (LV) berett ärendet i syfte att samordna de nationella beslut som i detta fall krävs enligt förordningen (EU) 2016/1719.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Förordning (EU) 2016/1719

Syftet med förordningen är att a) främja ändamålsenlig långsiktig handel mellan elområden med långsiktiga möjligheter till risksäkring för marknadsaktörer, b) optimera beräkning och tilldelning av långsiktig kapacitet mellan elområden, c) tillhandahålla en icke-diskriminerande tillgång till långsiktig kapacitet mellan elområden, d) säkerställa rättvis och icke-diskriminerande behandling av systemansvariga för överföringssystem, byrån, tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer, e) ta hänsyn till behovet av en rättvis och välordnad förhandstilldelning av kapacitet och en välordnad prisbildning, f) säkerställa och förbättra öppenhet och tillförlitlighet hos information om förhandstilldelning av kapacitet, g) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen. (artikel 3)

Systemansvariga för överföringssystem ska utarbeta de villkor och metoder som krävs enligt förordningen och överlämna dem till de behöriga tillsynsmyndigheterna för godkännande inom de tidsfrister som anges i förordningen. (artikel 4.1)

Systemansvariga för överföringssystem vid en elområdesgräns ska utfärda långsiktiga överföringsrättigheter, såvida inte de behöriga tillsynsmyndigheterna för elområdesgränsen har antagit samordnade beslut om att inte utfärda långsiktiga överföringsrättigheter för elområdesgränsen. De behöriga tillsynsmyndigheterna ska, när de antar sina beslut, samråda med tillsynsmyndigheterna i den berörda kapacitetsberäkningsregionen och ta vederbörlig hänsyn till deras yttranden. (artikel 30.1)

Om den bedömning som avses i punkten 3 visar att det finns otillräckliga möjligheter till risksäkring i ett eller flera elområden ska de behöriga tillsynsmyndigheterna begära att de berörda systemansvariga för överföringssystemen a) utfärdar långsiktiga överföringsrättigheter, eller b) säkerställer att andra långsiktiga risksäkringsprodukter för överföring mellan elområden görs tillgängliga som ett stöd till elgrossistmarknadernas funktion. (artikel 30.5)

Om de behöriga tillsynsmyndigheterna väljer att utfärda en begäran såsom avses i punkt 5 b ska de berörda systemansvariga för överföringssystemen utarbeta de nödvändiga arrangemangen och lämna in dem till de behöriga tillsynsmyndigheterna för godkännande senast sex månader efter begäran från de behöriga tillsynsmyndigheterna. Dessa nödvändiga arrangemang ska genomföras senast sex månader efter godkännandet från de behöriga tillsynsmyndigheterna. De behöriga tillsynsmyndigheterna får, på begäran från de berörda systemansvariga för överföringssystemen, förlänga genomförandetiden med högst sex månader. (artikel 30.6)

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen. (12 kap. 1 b §)

Ei:s motivering till beslutet

De formella kraven på ansökan och beslutsprocessen

Svk har den 21 augusti 2018 lämnat in ett förslag till arrangemang för att säkerställa att andra långsiktiga risksäkringsprodukter än överföringsrättigheter för överföring mellan elområdena LT och SE4 görs tillgängliga som ett stöd för till elgrossistmarknadernas funktion. SvK och Litgrid har gemensamt tagit fram förslaget till arrangemang. Samråd har skett med de polska, estniska och lettiska TSO:erna, Motsvarande förslag till arrangemang har också överlämnats av AB Litgrid till den litauiska tillsynsmyndigheten (NCC). Marknadsaktörerna har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. De formella kraven på beslutsprocessen är därmed uppfyllda.

2018-12-05

2018-102457-0003

Prövning i sak

Förslaget till arrangemang innebär att en ny gränsöverskridande ledning ska byggas mellan elområde EE och LV. Av förslaget framgår att den nya ledningen kommer att medföra att prisskillnaderna mellan elområde EE och elområdena LT och LV minskar. Den nya ledningen minskar i sin tur också behovet för marknadsaktörerna att risksäkra sin elområdesrisk lokalt i elområdet LV genom att befintliga risksäkringsprodukter i elområdena Finland (FI) och EE i högre grad görs tillgängliga för risksäkring i elområde LT. Risksäkringsmöjligheterna för marknadsaktörerna i elområde LT kommer att förbättras och de likviditetsproblemen som nu finns kommer att minska.

Ei delar Svk:s uppfattning att förslaget till arrangemang kan antas säkerställa att andra långsiktiga risksäkringsprodukter än överföringsrättigheter för överföring mellan elområdena SE4 och LT görs tillgängliga som ett stöd till elgrossistmarknadernas funktion genom förbättring av möjligheter till risksäkring i elområde LT. Svk:s förslag till arrangemang kan därför godkännas.

Beslutet i detta ärende förutsätter för sin giltighet att också Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija (NCC) fattar ett nationellt beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som gäller för NCC.

Hur man överklagar

Se bilaga 2, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Göran Morén. Vid den slutliga handläggningen deltog även, avdelningschefen Caroline Törnqvist, biträdande avdelningschefen Kaj Forsberg samt experten Lars Tedebrand, föredragande.

Göran Morén

Lars Tedebrand

Bilagor

1. Ansökan - Omarbetat förslag till arrangemang för att säkerställa risksäkringsmöjligheter i enlighet med Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet (FCA-förordningen), 2018-08-21
2. Så här gör du för att överklaga beslutet.

Skickas till:

Affärsverket svenska kraftnät

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

ACER - Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (för kännedom)